

Alenka Kobolt

alenka.kobolt@guest.arnes.si

Pred vami je obsežna tematska številka revije Socialna pedagogika, ki prinaša teme s področja supervizije. Z njo obeležujemo 25-letnico obstoja in delovanja Društva za supervizijo. Tako se je ob ustanovitvi imenovalo društvo, ki sedaj nosi daljši naslov: Društvo za supervizijo, kovčing in organizacijsko svetovanje. Formalno je imelo ob ustanovitvi nekaj let status sekcije v okviru Združenja za socialno pedagogiko. Revija tega društva, Socialna pedagogika, je takrat sekciji omogočila okvir, v katerem so nastajale prejšnje tematske številke.

Hvala sedanjemu uredniškemu odboru, da omogoča tokratno tematsko številko, ki je posebna v več pogledih. Najprej po tem, da skozi društveno zgod(b)ovino spoznamo razvoj, aktivnosti in utemeljevanje supervizije (zlasti razvojno-edukativnega modela) v Sloveniji. Sledi prispevek, ki zaobjame razvoj področja v evropskem kontekstu.

Posebna je v tem, da omogoča vpogled v nove tematike. Pripravki pokrivajo vse tri klasifikacijske skupine – od izvirnih in preglednih znanstvenih do strokovnih. Teme se nanašajo na področje vzgoje in izobraževanja, socialnega dela, psihoterapije. Utemeljujejo in celovito predstavijo supervizijske pristope in pomen ter vlogo razumevanja skupinske dinamike, do kompetenc, ki so potrebne za uspešno usmerjanje supervizijskih procesov. Kar nekaj prispevkov opozori na potencialne dobrobiti, ki jih prinaša udeležba v

supervizijskem procesu. Raznolike teme dopolni prispevek o vlogi ter uporabi umetniških in kreativnih elementov v procesih. Nekatere od tem so v našem jezikovnem prostoru prvič tematizirane. Ne nazadnje velja zapisati, da avtorice in avtorji poleg Slovenije prihajajo tudi s Hrvaške, Avstrije in Nizozemske.

Ker številka predstavlja jubilejno, 25. leto delovanja društva, uvodni prispevek predstavi razvoj in aktivnosti društva. Uvedejo jih misli sedanje predsednice društva Vesne Savarin¹. Sledi prispevek Janka Stergarja², člana IO Društva. Avtor na osnovi pogovorov z dosedanjimi predsednicami društva in dokumenti, ki so nastajali v 25 letih delovanja, opisuje **društveno zgod(b)ovino**. Velja poudariti, da gre zahvala za ustanovitev društva Sonji Žorga, ki je tudi prva predsednica društva. **Razvoj supervizije v Evropi** je tema nizozemskega in po vsej Evropi znanega supervizorja in kovča Louisa van Kessla³. Avtor, ki je zaslužen tudi za spodbujanje razvoja supervizije v Sloveniji, je bil prvi predsednik evropske mednarodne organizacije ANSE – Association of national Organisations for Supervision (Evropska zveza nacionalnih organizacij za supervizijo), katere član je tudi slovensko društvo.⁴

Osrednji tematski del številke **Raznoverstnost supervizijskih tem in pristopov – med raziskovanjem in prakso** sestavljajo naslednji prispevki:

¹ Mag. Vesna Savarin, dipl. pravnica, mag. supervizije, je zaključila študijski program na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Trenutno z veliko energije v predsedniški vlogi in ob sodelovanju IO Društva prispeva k razvoju in strokovni bogatitvi društvene dejavnosti

² Mag. Janko Stergar je profesor sociologije in zgodovine, mag. supervizije, osebnega in organizacijskega svetovanja. Je svetovalni delavec v Centru Gustava Šiliha v Mariboru s kmalu 20-letnimi izkušnjami na področju poučevanja in svetovalnega dela z mladimi s posebnimi potrebami. Vodi skupinske in individualne supervizije na področju šolstva in v nevladnih organizacijah. Izvaja delavnice komunikacije z zaposlenimi v šolstvu in sociali. Vodi skupine za starše. Zunanji sodelavec PEF UL. Član IO DSKOS.

³ Dr. Louis van Kessel, univerzitetni profesor, supervizor, kovč in trener za razvoj organizacij. Od leta 1981 je aktiven kot predavatelj na področju supervizije in profesionalnega kovčinga v programu podiplomskega usposabljanja za supervizorje na Nizozemskem in v več drugih evropskih državah. V letih 1997–2003 je bil ustanovni predsednik ANSE, ki združuje evropska združenja za supervizijo. Vodi zasebno organizacijo system.at. Je večkrat gostujoči predavatelj v sklopu študija Supervizije, osebnega in organizacijskega svetovanja na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

⁴ Prispevek je dostopen tudi na: <https://www.researchgate.net/publication/371400820/>. V ruskem jeziku je natisnjen v monografiji Sodobna supervizija. Sodobni pristopi, standardi kakovosti: zbornik gradiv znanstvenih in strokovnih konferenc o superviziji z mednarodno udeležbo (str. 23–52). Založba ASC.

Anja Ćorić⁵ v znanstvenem prispevku z naslovom **Supervizija kot metoda preprečevanja poklicne izgorelosti pri pedagoških delavcih** ugotovi, da pedagoški delavci, ki so dalj časa vključeni v supervizijo, izražajo manj strategij izogibanja, manjšo stopnjo poklicne izgorelosti in zmanjšano doživljanje čustvene izčrpanosti.

Tatjana Vlašić⁶ in Kristina Urbanc⁷ v delu z naslovom **Kompetence, potrebne za sodelovanje v superviziji študentov** z vsebinsko analizo polstrukturiranih intervjujev z izkušenimi supervizorkami, ki so podpirale študente na praksi in v supervizijskih procesih, ugotovita, da so pomembne kompetence supervizork naslednje: občutljivo usmerjanje, vodenje in podpora, učenje specifičnih spretnosti in razumevanje študentskega obdobja. Na uspešnost procesov vplivajo tudi kompetence študentov – izkušnje, osebne kompetence, teoretična znanja, motiviranost, odprtost do novosti, empatija in komunikacija.

Maša Žvelc⁸ in Gregor Žvelc⁹ v prispevku **Telesna dimenzija v superviziji in regulacija fizioloških stanj** na osnovi teoretske analize raziskav ter lastnih izkustev utemeljita pomen vključevanja telesne dimenzije v supervizijo. Predstavita fiziološki paralelni proces, funkcionalne in manj funkcionalne fiziološke sinhronije ter

⁵ Mag. Anja Ćorić, supervizorka, dipl. psihologinja, je leta 2023 zaključila magistrski študij supervizije na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Intenzivno se ukvarja s čuječnostjo, svetovanjem in supervizijo v različnih delovnih kontekstih. Vodi lastno podjetje. Je aktivna in navdihujoča članica izvršnega odbora društva.

⁶ Tatjana Vlašić is social worker, licensed supervisor, works as a social worker in Center for Social Care Zagreb, Croatia. Her professional interests are focused on social work with people with mental health issues. She works as an external associate at the Department of Social Work, Faculty of Law, University of Zagreb, giving supervision to social work students, practitioners and volunteers. She is also a student at the Doctoral study of social work and social policy preparing her final theses on supervision in psychosocial work.

⁷ Prof. dr. sc. Kristina Urbanc is social worker, holds PhD in social pedagogy, licensed supervisor in psychosocial work, systemic family therapist and integrative child therapist. She works at the Department of social work, Faculty of Law, University of Zagreb. She also works with adolescents in a counselling Center for children, youth and families – Velika Gorica, Croatia on a weekly bases as a child psychodrama therapist. Currently she is a president of Croatian Association for supervision and organizational development.

⁸ Doc. dr. Maša Žvelc, univ. dipl. psih., integrativna psihoterapevtka in supervizorka, deluje tako na Inštitutu za integrativno psihoterapijo in svetovanje v Ljubljana kot na Univerzi na Primorskem, FAMNIT, Oddelku za psihologijo.

⁹ Prof. dr. Gregor Žvelc, univ. dipl. psih., integrativni in transakcijskoanalitični psihoterapevt in supervizor, deluje na Univerzi v Ljubljani, FF, Oddelku za psihologijo, in Inštitutu za integrativno psihoterapijo in svetovanje v Ljubljani.

njuno povezanost s stanji reguliranega oziroma disreguliranega avtonomnega živčnega sistema pri supervizantih.

Petra Videmšek¹⁰ je pripravila prispevek z naslovom **Razkrievanja sočutnega zadovoljstva v procesih supervizije**. Na osnovi kvalitativne analize različnih supervizijskih procesov ilustrira vpliv supervizorjeve pozitivne usmerjenosti pri vodenju in usmerjanju. Utemelji, da takšna usmerjenost in naravnost supervizorja vodi k večji razvidnosti procesa, sodelujoče pa opolnomoči za preizkušanje novih in pozitivnih sprememb.

Tanja Rupnik Vec¹¹ je oblikovala članek z novo tematiko **Supervizija kot proces ohranjanja pozitivnega duševnega zdravja (well-being)**. Na osnovi raziskovalnih izsledkov raznolikih raziskav utemelji prispevek supervizije k ohranjanju in dvigu duševnega zdravja. Le-to temelji na treh premisah: čustvenem, psihološkem in socialnem blagostanju. Predstavi negativni vpliv iracionalnih prepričanj na posameznikovo duševno zdravje ter opredeli možnosti supervizorjevega vpliva k preusmerjanju supervizantovih prepričanj v bolj racionalna in pozitivna.

Tomaž Vec¹² vsebino prispevka **Teoretična izhodišča razvojno-edukativno-integrativnega modela** supervizije ponazori z naslednjimi ključnimi besedami: supervizija, razvojno-edukativno-integrativni model, psihodinamika, sistemska teorija, izkustveno učenje. Naštete elemente v članku pregledno ponazori. Supervizijo pojmuje kot kompleksno kombinacijo sistematičnega učenja ter učenja novih aktivnosti. Poudari pomen razumevanja skupinskodinamičnih dogajanj. Opozori na prispevek refleksije kot temeljnega orodja supervizantovega učenja.

¹⁰ Dr. Petra Videmšek je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Njeno raziskovalno delo sega na področja hendikepa in nasilja. V zadnjem desetletju raziskuje, razvija in vodi supervizijske procese. Je nosilka akreditiranega programa Usposabljanje supervizorjev/supervizork na področju socialnega varstva in avtorica številnih znanstvenih člankov ter dveh znanstvenih monografij.

¹¹ Dr. Tanja Rupnik Vec, spec. supervizije, je sodelavka Pedagoške fakultete v Ljubljani na študiju supervizije, osebnega in organizacijskega svetovanja. Je avtorica mnogih prispevkov s tega in drugih tematskih področij. Zaposlena je kot vodja središča za raziskovanje in razvoj na Andragoškem centru Slovenije.

¹² Doc. dr. Tomaž Vec je docent na Pedagoški fakulteti v Ljubljani ter specialist psihološkega svetovanja. Vodi treninge komunikacije, skupinske dinamike. Od leta 2009 je koordinator magistrskega študija Supervizija, osebno in organizacijsko svetovanje na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, kjer tudi predava.

Claus Faber¹³ svoj prispevek naslovi **Kako uporabiti skupinskodinamični prostor v supervizijskih procesih**. V njem predstavi priložnosti, ki jih kompetentnemu supervizorju omogočata teoretično znanje in tenkočutno prepoznavanje, a tudi primerno »uporabo« skupinskodinamičnih procesov v izvajanju skupinske supervizije.

Wolfgang Knopf¹⁴, bivši predsednik organizacije ANSE, supervizor, kovč in svetovalec v različnih organizacijah, je prispeval članek z naslovom **Supervizija v organizacijah**. Prispevek je iz nemščine prevedla Jana Kocjančič. Področje je bilo doslej redkeje zastopano v našem delovanju, čeravno se tako na področju vzgoje in izobraževanja kot tudi socialnega dela praviloma izvajajo skupinske supervizije. Avtor v kratkem, a zelo temeljnem in informativnem prispevku uporabi zapise utemeljiteljev razumevanja dinamik in značilnosti organizacij.

Tatjana Verbnik Dobnikar¹⁵ je oblikovala prispevek z naslovom **(PO)Moč izrazne umetnosti v superviziji**. V njem predstavi izbrane načine uporabe izrazne umetnosti bodisi v individualnem ali skupinskem supervizijskem okolju. Za uporabo tovrstnih pristopov, ki praviloma izvirajo iz psihoterapevtskih pristopov (zlasti geštalt pristopa), velja, da omogoča raziskovanje nezavednih vsebin, transfernih odnosov. Privilegij ustvarjalnosti je tudi širjenje samozavedanja in ozaveščanje umeščenosti v okolje.

UVODNIK, PREJET NOVEMBRA 2023

¹³ Dr. Claus Faber is a graduate expert in Group Dynamics and Group Dynamic Organizational Development (DGGO), teaching and practicing supervisor (ÖVS Austria), economist, author and university lecturer (FH Salzburg). He and his network are active in Vienna and Linz (Austria). <https://clausfaber.net>, office@clausfaber.net

¹⁴ Dr. Wolfgang Knopf, supervizor, kovč, trener. Je bivši predsednik zveze ANSE (Evropskega združenja za supervizijo, kovčing in organizacijsko svetovanje) in predsednik avstrijske sekcije pri ANSE. Vodi zasebno organizacijo system.at.

¹⁵ Mag. Tatjana Verbnik Dobnikar, univ. dipl. soc. ped., je geštalt psihoterapevka, nosilka evropske diplome (EAGT, EAP), supervizorka. Kot zunanja predavateljica sodeluje s Pedagoško fakulteto v Ljubljani na smereh Socialna pedagogika in Pomoč z umetnostjo. Na Fakulteti za psihoterapijo Sigmunda Freuda v Ljubljani je vodja pristopa za geštalt terapijo. Izvaja supervizij za strokovne delavce s področja dela z mladimi, svetovalne delavce in za vodstvene kadre ter klinično supervizijo za psihoterapevte. Je predsednica Slovenskega društva za geštalt terapijo SLOGES.